

**Oświadczenie złożone
przez senatora Czesława Ryszkę
wspólnie z innymi senatorami
na 24. posiedzeniu Senatu
w dniu 19 grudnia 2008 r.**

Oświadczenie skierowane do marszałka Senatu Bogdana Borusewicza oraz ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego

Panie Ministrze! Panie Marszałku!

W wyniku ostatnich wyborów do Sejmu Republiki Litwy zostało wybranych na posłów trzech przedstawicieli polskiej mniejszości reprezentujących Akcję Wyborczą Polaków na Litwie. Dwaj z nich - Waldemar Tomaszewski i Michał Mackiewicz, są posiadaczami kart Polaka, które wręczył im osobiście prezydent RP Lech Kaczyński w czasie wizyty na Litwie w czerwcu br. Kwestia posiadania przez nowo wybranych parlamentarzystów kart Polaka spowodowała podjęcie działań podających w wątpliwość lojalność tych posłów wobec Republiki Litewskiej. Wszczął ten proceder poseł partii konserwatywnej Gintaras Songaila, który zażądał od Głównej Komisji Wyborczej odebrania im mandatów poselskich ze względu na fakt posiadania Karty Polaka. Komisja uznała, że sprawa nie leży w jej kompetencjach i postanowiła zwrócić się do Sejmu Republiki Litwy, by ten poprosił Sąd Konstytucyjny o wykładnię, czy otrzymanie Karty Polaka jest jednoznaczne ze złożeniem przysięgi lub przyjęciem zobowiązań wobec RP. Sejm RL decyzji w tej sprawie jak na razie nie podjął.

Jako ustawodawcy wiemy, że przyjęcie Karty Polaka nie stanowi przesłanki prawnej do kwestionowania lojalności posłów wobec RL, nie tworzy stosunku lojalności z państwem polskim, a jedynie potwierdza więź z narodem polskim, który z przyczyn historycznych, politycznych i ekonomicznych od ponad 200 lat żyje nie tylko w Polsce, ale jest rozproszony w świecie. Posiadacze Karty Polaka nie stają się obywatelami polskimi, a jedynie podpisują oświadczenie o przynależności do narodu polskiego. Co więcej, prawo do swobodnego wyrażenia tożsamości narodowej jest zgodne z prawem litewskim, traktatem polsko-litewskim, jak i Konwencją Ramową RE o ochronie mniejszości narodowych. Podobne karty zostały wydane na Węgrzech i na Słowacji i nie wzbudziły w stosunkach między tymi krajami żadnych kontrowersji.

Wiemy, że litewskie MZS wydało 15 listopada br. opinię, że Karta Polaka nie jest zobowiązaniem wobec państwa polskiego. Posłowie W. Tomaszewski i M. Mackiewicz przekazali ją przewodniczącemu Sejmowi A. Valinskasowi. Tymczasem 12 grudnia br. były szef litewskiego parlamentu i lider konserwatystów, a obecnie eurodeputowany Vytautas Landsbergis zaatakował Kartę Polaka. "Otrzymujący Kartę Polaka obywatele Litwy przekazują innemu państwu prawo do kontroli swego postępowania" - napisał na portalu "Delfi". Jego zdaniem posiadacz Karty "może być skarcony przez polskiego konsula". Landsbergis idzie dalej niż Songaila. Twierdzi, że posiadanie Karty jest niebezpieczne dla wszystkich urzędników państwowych i osób odbywających służbę wojskową. I widzi następujące rozwiązanie: polski Sejm powinien znowelizować ustawę o Karcie w ten sposób, by wykluczyć "nadzór konsularny" nad osobami mającymi Kartę.

Panie Ministrze, Panie Marszałku, wobec narastającego problemu z Kartą Polaka na Litwie potrzebne są bardziej intensywne działania dyplomatyczne, dlatego prosimy o ich podjęcie, zwłaszcza że posiadający Kartę Polaka urzędnicy i nauczyciele na Litwie obawiają się szykan oraz utraty pracy.

*Z poważaniem
Czesław Ryszka
Maciej Klima*

Stanisław Piotrowicz
Grzegorz Wojciechowski
Władysław Ortyl
Grzegorz Czelej
Grzegorz Banaś
Sławomir Sadowski
Dorota Arciszewska-Mielewczyk
Witold Idczak
Tadeusz Gruszka
Bronisław Korfanty
Jerzy Chrościkowski
Henryk Górski
Norbert Krajczy
Stanisław Kogut
Zbigniew Romaszewski
Jan Dobrzyński
Stanisław Zając
Zbigniew Cichoń
Kazimierz Jaworski
Zdzisław Pupa
Piotr Andrzejewski
Kazimierz Wiatr
Wiesław Dobkowski
Władysław Dajczak
Stanisław Karczewski
Janina Fetlińska
Piotr Kaleta
Ryszard Bender
Wojciech Skurkiewicz
Stanisław Gogacz
Waldemar Kraska
Adam Massalski
Przemysław Błaszczyk
Bohdan Paszkowski